

OBRAĆANJE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument.)

PREDSJEDNIK

Haag, 11. juli 2015.

Sudija Theodor Meron predsjednik Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju predsjednik Mehanizma za međunarodne krivične sudove

Komemoracija događaja u Srebrenici 11. juli 2015.

Prije više od decenije imao sam čast da budem predsjedavajući sudija prilikom donošenja presude po žalbi u predmetu protiv Radislava Krstića na Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju — to je bila prva presuda po žalbi u kojoj su zločini počinjeni u Srebrenici 1995. proglašeni genocidom.

U znak sjećanja na hiljade muževa i braće, očeva i sinova, kao i svih drugih žrtava strašnih događaja u Srebrenici, želio bih pročitati jedan odlomak iz te presude:

"Kao jedan od najtežih zločina koje ovaj Međunarodni sud ima nadležnost da kažnjava, zločin genocida se izdvaja po tome što je posebno sramotan i zaslužuje posebnu osudu. Taj zločin je strašan već zbog svojih ogromnih razmjera; njegovi počinioci izdvajaju čitave grupe ljudi za uništenje. Oni koji planiraju i provode genocid žele da liše čovječanstvo velikog i raznorodnog bogatstva koje čine njegovi narodi, rase, etničke grupe i religije. To je zločin protiv cijelog čovječanstva i njegove posljedice osjeća ne samo grupa koja je izdvojena za uništenje, nego čitavo čovječanstvo.

Težina genocida ogleda se u strogim zahtjevima koji se moraju zadovoljiti prije no što se donese osuđujuća presuda za to krivično djelo. [...] Kada se, međutim, zadovolje ovi uslovi, pravda se ne smije skanjivati da počinjeni zločin nazove njegovim pravim imenom.

Nastojeći eliminirati dio bosanskih Muslimana, snage bosanskih Srba su počinile genocid. Oni su odredili za uništenje četrdeset hiljada Muslimana stanovnika Srebrenice, koji su kao grupa predstavljali bosanske Muslimane uopšte. Oni su svim zarobljenim muškarcima Muslimanima, i vojnicima i civilima, starim i mladim, oduzeli njihove lične stvari i dokumente te ih smišljeno i metodično ubijali isključivo na osnovu njihove pripadnosti. Snage bosanskih Srba su bile svjesne, kada su se upustile u svoj genocidni poduhvat, da će bosanskim Muslimanima zlo koje su im nanijele donijeti trajne nevolje.

*Žalbeno vijeće s potpunim uvjerenjem izjavljuje da pravda osuđuje, odgovarajućim formulacijama, ogromnu i trajnu štetu koja je nanesena i pokolj u Srebrenici naziva njegovim pravim imenom: genocid. Odgovorni će nositi ovu stigmju, i ona će služiti kao upozorenje za budućnost svima onima koji pomisle da počine takvo gnusno djelo."*¹

* * *

¹ Tužilac protiv Radislava Krstića, predmet br. IT-98-33-A, Presuda, 19. april 2004., par. 36-37 (paragrafi su drugačije podijeljeni).

Presuda u predmetu Krstić jedna je od niza presuda koju je izrekao MKSJ, a svaka je dokaz o posvećenosti međunarodne zajednice da se odgovorni privedu pred lice pravde i da se doprinese vladavini prava. Svi se možemo ponositi onim što je MKSJ postigao od svog osnivanja 1993. godine.

Međutim, mada je presudno da se oni za koje se vjeruje da su počinili zločine kao što je genocid pozovu na odgovornost putem pravičnog sudskog postupka, ne smijemo zaboraviti sljedeće: sudske presude same po sebi ne liječe duboke rane koje su posljedica zločina kao što su bili oni počinjeni u Srebrenici. Sudske odluke same po sebi ne vode pomirenju — niti mogu vratiti stradale. Oni među nama koji su izgubili svoje najmilije — bez obzira da li je to bilo u vrijeme Holokausta ili u Srebrenici— to znaju veoma dobro.

Međutim, često članovima zajednica koje je zločin najviše pogodio — od građanskih i vjerskih vođa, preko roditelja i učitelja do pojedinaca kao što su Majke Srebrenice i članovi drugih grupa koje okupljaju žrtve — pripadne obaveza da smognu snage i sredstva da ponovo obnove svoje zajednice.

Danas, kad smo se okupili kako bismo se sjetili svih koji su izgubili živote u Srebrenici, moramo takođe odati počast brojnim muškarcima i ženama koji su od strašnih događaja 1995. učinili toliko toga da nam pomognu da krenemo naprijed, a istovremeno se pobrinuli da nikad ne zaboravimo prošlost.

* * *